

Comisia drepturile omului și relații interetnice

R A P O R T asupra proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (revizuirea cadrului normativ privind nediscriminarea și asigurarea egalității)

(nr. 304 din 14.07.2022), lectura II

În conformitate cu Regulamentul Parlamentului, nr.797/96 și în contextul avizelor prezentate de Comisiile parlamentare permanente, a amendamentelor înaintate de deputați, a propunerilor parvenite din partea Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, a propunerilor din partea societății civile și a avizului Direcției generale juridice, Comisia drepturile omului și relații interetnice a examinat pentru lectura a doua proiectul de lege nominalizat și expune următoarele.

Prezentul proiect de lege are ca scop înlăturarea deficiențelor cadrului normativ și îmbunătățirea mecanismelor de protecție împotriva discriminării, precum și asigurarea corespunderii cadrului legal național cu standardele internaționale în domeniu, în special, cu cele statuate în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului.

Prin adoptarea prezentului proiect de lege, Republica Moldova își propune să consolideze și să adapteze politica publică de prevenire și sancționare a tuturor formelor de discriminare la obiectivele realității societății, prin asigurarea unității cadrului legislativ și consolidarea instituțională.

Proiectul a fost supus expertizei Consiliului Europei în cadrul proiectului național *„Consolidarea capacităților actorilor din sectorul justiției pentru realizarea actului de justiție în conformitate cu standardele europene, în particular pentru combaterea discriminării”*.

Pornind de la importanța recomandărilor înaintate de către organisme internaționale, precum și, ținând cont de amendamentele și propunerile parvenite, Comisia a examinat proiectul de lege în comun cu părțile interesate.

Ca urmare a dezbatelor a fost definitivată sinteza amendamentelor, propunerilor și obiecțiilor - parte integrantă a prezentului raport, care reflectă votul majorității membrilor Comisiei pe amendamentele și propunerile înaintate.

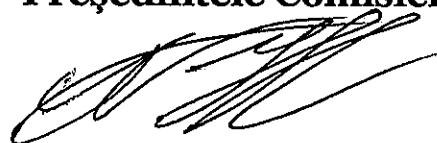
Proiectul de lege a fost avizat de către 8 comisii permanente ale Parlamentului, care și-au exprimat votul în susținerea acestuia, propunându-l spre examinare în plenul Parlamentului.

În coraportul său, Comisia juridică, numiri și imunități susține adoptarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative, nr.304 din 14 iulie 2022, formulând o propunere, care a fost parțial acceptată.

Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului a prezentat unele obiecții de ordin tehnico-juridic, care au fost luate în considerație la definitivarea proiectului pentru lectura a doua.

În concluzie, Comisia drepturile omului și relații interetnice, cu votul majorității membrilor săi, propune plenului Parlamentului adoptarea în lectura a doua a proiectului de lege nr.304 din 14.07.2022.

Grigore NOVAC,
Președintele Comisiei

SINTEZA

amendamentelor, propunerilor și obiecțiilor la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative
(revizuirea cadrului normativ privind nediscriminarea și asigurarea egalității)

(nr.304 din 14.07.2022),

Lectura a II-a

Nr. ord.	Textul părții constitutive a proiectului de act legislativ la care se propun amendamente, propuneri, obiecții	Autorul amendamentului, propunerii, obiecției	Conținutul amendamentului, propunerii, obiecției	Rezultatul examinării de către comisia sesizată în fond
PRPOPUNERI DE ORDIN GENERAL ȘI TEHNICO-JURIDIC				
1.	Propunere de ordin general	Comisia protecție socială, sănătate și familie (preluat din aviz)	Se propune de a comasa pentru lectura a doua inițiativa legislativă nr.124 din 06.04.2022 cu proiectul de lege nr.304 din 14.07.2022, de bază fiind proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (revizuirea cadrului normativ privind nediscriminarea și asigurarea egalității, autor – Guvernul Republicii Moldova), nr.304 din 14.07.2022.	Se acceptă parțial. Ministerul Justiției a acceptat amendamentele dnei Angela Munteanu-Pojoga înaintate în Comisie pe 27.10.22 (AMP 5 nr.03-145).
2.	Obiecție de ordin general	Direcția generală juridică	Proiectul de lege urmează a fi completat cu modificări la unele acte normative ce conțin prevederi referitoare la "Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității", care potrivit proiectului propus spre avizare se modifică în "Consiliul pentru egalitate". Astfel, se propune modificarea Legii	Se acceptă Proiectul de lege a fost completat cu următoarele articole: 1. La articolul 34 alineatul (6) din Legea salarizării nr. 847/2002 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr. 50-52, art. 336), cuvintele „Consiliul pentru

			<p>salarizării și a Legii cu privire la secretul de stat, nr. 245/2008.</p>	<p>prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității” se substituie cu cuvintele ” Consiliul pentru egalitate”.</p> <p>2. În Anexa nr. 1 la Legea nr. 245/2008 cu privire la secretul de stat (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr. 45-46, art. 123), cuvintele „Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminărilor și asigurarea egalității” se substituie cu cuvintele ” Consiliului pentru egalitate”.</p>
3.	Obiecție de ordin general	Centrul de Resurse Juridice din Moldova	<p>Se propune revizuirea proiectului prin includerea atribuțiilor Consiliului de a sancționa actele de discriminare și oferirea dreptului acestuia de a sesiza Curtea Constituțională atunci când anumite norme legale sunt discriminatorii.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Cercul de subiecți abilitați cu dreptul de a sesiza Curtea Constituțională este stabilit de art. 25 din Legea nr. 317/1994 cu privire la Curtea Constituțională, acest drept aparține, inclusiv, Avocatul Poporului și Avocatului Poporului pentru drepturile copilului. De asemenea, în temeiul Hotărârii Curții Constituționale nr. 2/2016 pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova (excepția de neconstituționalitate), Curtea a statuat că:</p> <p>„În sensul articolului 135 alineatul (1) lit. a) și g) coroborat cu articolele 20, 115, 116 și 134 din Constituție: - în cazul</p>

<p>existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională;</p> <ul style="list-style-type: none"> - excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu; - sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătorilor, pe rolul cărora se află cauza; [...]» <p>Având în vedere prevederile menționate mai sus, considerăm că lista de subiecți cu drept de sesizare a Curții Constituționale este suficient de largă încât să acopere prin sesizările depuse, inclusiv, aspectul de egalitate în fața legii.</p>				
---	--	--	--	--

				<p>Nu în ultimul rând cea mai eficientă modalitate de perfecționare a legislației o constituie propunerile de lege ferenda și avizele depuse la autoritățile cu drept de sesizare, drept de care Consiliul dispune în toată plenitudinea sa.</p> <p>Referitor la argumentul înaintat de autorul propunerii privind existența multor legi care conțin reglementări discriminatorii care trebuie eliminate din sistemul juridic, menționăm că o astfel de obiecție nu este argumentată, or din jurisprudența Curții Constituționale nu reiese acest fapt.</p> <p>Mai mult, un subiect cu drept de sesizare a Curții Constituționale este Avocatul Poporului a cărui mandat ține de protecția drepturilor omului, inclusiv împotriva discriminării. Până în prezent nu au fost constatate multe cauze cu elemente discriminatorii care au format obiectul sesizării Curții Constituționale.</p>
4.	Obiecție de ordin general	Centrul de Resurse Juridice Moldova	Oferirea dreptului Consiliului de a stabili amenzi și introducerea sancțiunilor pentru anumite forme de discriminare în Codul Contravențional.	<p>Se acceptă parțial</p> <p>Modificările operate la Codul contravențional constau în atribuirea competenței Consiliului pentru egalitate de a constata și examina contravenția de la art. 71² împiedicarea</p>

				activității Consiliului pentru egalitate. În partea ce ține de alte fapte discriminatorii competența de sancționare contravențională aparține instanței de judecată, pentru a se oferi garanții unui proces contravențional echitabil, reieșind din competențele teritoriale limitate, lipsa de experiență în domeniu etc. Atribuirea competenței Consiliului pentru egalitate de a examina și aplica sancțiuni contravenționale va constitui o etapă ulterioară în consolidarea capacităților funcționale ale Consiliului.
LEGEA CU PRIVIRE LA ASIGURAREA EGALITĂȚII DE ȘANSE ÎNTRE FEMEI ȘI BĂRBAȚI, nr.5 din 09.02.2006				
5.	La art. I din proiect	Amendament: Deputatul Angela Munteanu-Pojoga	La articolul 10 aliniatul (2), după cuvintele „Procedurile necesare asigurării egalității între femei și bărbați”, se completează cu cuvintele „precum și prevederile ce țin de prevenirea și combaterea hărțuirii sexuale”.	Se acceptă
CODUL CONTRAVENȚIONAL al Republicii Moldova nr.218/2008				
6.	La art. III din proiect	Direcția generală juridică	În dispoziția de conținut a articolului, în scop redacțional, înaintea sursei publicării, se va introduce cuvântul „republicat”	Se acceptă
7.	La art. III, pct.2 din proiect	Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității	A introduce la art. III pct. 2 din proiect în contravenția Hărțuirea după cuvântul „comportament” cuvântul „nedorit” și de exclus cuvintele „fizic, verbal sau nonverbal”.	Nu se acceptă Sintagma <i>comportament nedorit</i> utilizat în contextul sancționării hărțuirii nu corespunde criteriului de claritate și previzibilitate a legii

			<p>penale în sensul art. 23 alin. (2) din Constituție.</p> <p>Sintagma <i>comportament nedorit</i> poartă un puternic caracter subiectiv care lasă loc de interpretări extensive defavorabile persoanei în privința căreia a fost pornit procesul contravențional.</p>
8.	La art. III, pct.4 din proiect	Centrul de Resurse Juridice Moldova	<p>Articolul 423⁵, alin.(2) va avea următorul cuprins:</p> <p>”(2) Sunt în drept să constate contravenții, să examineze cauze contravenționale și să aplice sancțiuni membrii Consiliului pentru egalitate.”</p> <p>Alineatul (3) se exclude.</p> <p>Se acceptă parțial</p> <p>Modificările operate la Codul contravențional constau în atribuirea competenței Consiliului pentru egalitate de a constata și examina contravenția de la art. 71² împiedicarea activității Consiliului pentru egalitate.</p> <p>În partea ce ține de alte fapte discriminatorii competența de sancționare contravențională aparține instanței de judecată, pentru a se oferi garanții unui proces contravențional echitabil, reieșind din competențele teritoriale limitate, lipsa de experiență în domeniu etc. În ultima perioadă de timp, personalul MAI a fost instruit în domeniul protecției drepturilor omului împotriva discriminării și a discursului de ură. Trebuie să reiterăm și capacitățile tehnice limitate ale Consiliului, or acesta nu dispune de oficii teritoriale, pentru a constatata și examina</p>

9.	La art. III, pct.4 din proiect	Coaliția pentru incluziune și nediscriminare	<p>Modificarea adițională a art.423^s alin.(1) și alin.(3) după cum urmează: alin.(1) "după cuvintele se constată" se completează cu cuvintele "și se sancționează".</p> <p>Alin.(3) a se abrogă.</p>	<p>tot spectrul de contravenții pe întreg teritoriul RM.</p> <p>Atribuirea competenței Consiliului pentru egalitate de a examina și aplica sancțiuni contravenționale va constitui o etapă ulterioară în consolidarea capacităților funcționale ale Consiliului.</p> <p>Se acceptă parțial</p> <p>Modificările operate la Codul contravențional constau în atribuirea competenței Consiliului pentru egalitate de a constata și examina contravenția de la art. 71² împiedicarea activității Consiliului pentru egalitate.</p> <p>În partea ce ține de alte fapte discriminatorii competența de sancționare contravențională aparține instanței de judecată, pentru a se oferi garanții unui proces contravențional echitabil, reieșind din competențele teritoriale limitate, lipsa de experiență în domeniu etc. În ultima perioadă de timp, personalul MAI a fost instruit în domeniul protecției drepturilor omului împotriva discriminării și a discursului de ură. Trebuie să reiterăm și capacitățile tehnice limitate ale Consiliului, or acesta nu dispune de oficii teritoriale, pentru a constata și examina</p>
----	--------------------------------	--	---	---

				<p>tot spectrul de contravenții pe întreg teritoriul RM.</p> <p>Atribuirea competenței Consiliului pentru egalitate de a examina și aplica sancțiuni contravenționale va constitui o etapă ulterioară în consolidarea capacităților funcționale ale Consiliului.</p>
10.	La art. III, pct.4 din proiect	Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității	Atribuirea competenței Consiliului de a examina și de a aplica sancțiuni pe cauzele cu privire la contravențiile stipulate la art. 54 ² , 65 ¹ , 70 ² , 70 ³ , 71 ¹ Cod contravențional.	<p>Se acceptă parțial</p> <p>Modificările operate la Codul contravențional constau în atribuirea competenței Consiliului pentru egalitate de a constata și examina contravenția de la art. 71² Împiedicarea activității Consiliului pentru egalitate.</p> <p>În partea ce ține de alte fapte discriminatorii competența de sancționare contravențională aparține instanței de judecată, pentru a se oferi garanții unui proces contravențional echitabil, reieșind din competențele teritoriale limitate, lipsa de experiență în domeniu etc. În ultima perioadă de timp, personalul MAI a fost instruit în domeniul protecției drepturilor omului împotriva discriminării și a discursului de ură. Trebuie să reiterăm și capacitățile tehnice limitate ale Consiliului, or acesta nu dispune de oficii teritoriale, pentru a constata și examina tot spectrul de contravenții pe</p>

				întreg teritoriul RM. Atribuirea competenței Consiliului pentru egalitate de a examina și aplica sancțiuni contravenționale va constitui o etapă ulterioară în consolidarea capacităților funcționale ale Consiliului.
LEGEA nr. 80/2010 CU PRIVIRE LA STATUTUL PERSONALULUI DIN CABINETUL PERSOANELOR CU FUNCȚII DE DEMNITATE PUBLICĂ ȘI LEGEA nr. 270/2018 PRIVIND SISTEMUL UNITAR DE SALARIZARE ÎN SECTORUL BUGETAR				
11.	De completat proiectul cu art. IX care să prevadă modificări la Legea nr.80/2010 cu privire la statutul personalului din cabinetul persoanelor cu funcții de demnitate publică	Amendament: Deputatul Ana Calinici Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității	La art. 2 alin. (2), după cuvintele „Avocatul Poporului” se completează cu cuvintele „Președintele Consiliului pentru egalitate”	Se acceptă Opinia Ministerului Justiției: În ceea ce privește modificarea Legii nr. 80/2010 menționăm că constituirea unui cabinet care îl va asista pe Președintele Consiliului, din efectivul personalului deja încadrat în funcție va afecta capacitatea Consiliului de a desfășura activitățile pentru care a fost constituit, iar majorarea personalului Consiliului se propune pentru a asigura realizarea mandatului Consiliului.
LEGEA nr. 270/2018 PRIVIND SISTEMUL UNITAR DE SALARIZARE ÎN SECTORUL BUGETAR				
12.	De completat proiectul cu art. X	Amendament: Deputatul Ana Calinici	Anexa nr.3, tabelul 3 din Legea nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar după cuvintele „Avocatul Poporului” se completează cu cuvintele „Consiliul pentru egalitate”.	Se acceptă Această modificare se va introduce la art. VIII din proiect.
LEGEA nr.121/2012 CU PRIVIRE LA ASIGURAREA EGALITĂȚII				

13.	La art. VI din proiect	Direcția juridică	generală	<p>La pct.5 ce modifică art.7, alin. (2), lit.d), se propune ca cuvintele "muncă egală sau de valoare egală" să se substituie cu cuvintele "muncă egală sau o muncă de valoare egală", astfel fiind în conformitate cu prevederile art.5, lit. f) din Codul muncii nr.154/2003;</p> <p>La pct.8, art.11, alin (1¹), cu referire la legislația în domeniul finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale, se propune să se facă referire expresă la Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014;</p> <p>La pct.9, art. 12 alin. (1), lit. b), se propune substituirea cuvintelor "înaintează propuneri" cu cuvintele "prezintă Guvernului propuneri".</p>	<p>Se acceptă La articolul 7 alineatul (2) litera d), cuvintele „același tip și/sau volum de muncă” se substituie cu cuvintele „muncă egală sau o muncă de valoare egală”;</p> <p>Nu se acceptă Această reglementare nu va fi în Legea nr.121/2012, pentru că este în pct.3¹ din Legea nr.298/2012 (art. VII din proiect): „(3¹) Bugetul Consiliului se elaborează, se aprobă și se administrează conform principiilor, regulilor și procedurilor prevăzute de Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014.”</p> <p>Nu se acceptă Consiliul pentru egalitate nu dispune de dreptul de inițiativă legislativă, prin urmare toate propunerile de modificare a legislației pe care le face Consiliul trebuie să fie prin intermediul ministerului de profil din cadrul Guvernului. În acest sens a se vedea pct. 40 din Regulamentul Guvernului aprobat prin HG nr. 610/2018, potrivit căruia „Conducătorii altor autorități, inclusiv ai autorităților publice autonome, au dreptul să înainteze proiectele</p>
-----	------------------------	----------------------	----------	--	---

				de acte spre examinare Guvernului doar prin intermediul ministerului sau, după caz, al conducătorului altei autorități administrative centrale din subordinea Guvernului, care au în competență realizarea politicii de stat în domeniile de activitate conexe chestiunilor care fac obiectul proiectului respectiv.”
			<p>La pct. 15, art.18 ce se completează cu alin. (4), conform rigorilor tehnicii legislative, se propune ca după sintagma ”Codul de procedură civilă”, să se indice numărul și anul în care a fost adoptat actul normativ – ”nr.225/2003”.</p>	<p>Se acceptă Articolul 18 se completează cu alineatul (4) cu următorul cuprins: „(4) La examinarea de către instanța de judecată a unei cauze în care se invocă o faptă de discriminare Consiliul poate depune concluzii în conformitate cu art. 74 din Codul de procedură civilă nr. 225/2003.”.</p>
14.	La art.VI, pct.3 din proiect	Coaliția pentru incluziune și nediscriminare	<p>A completa art.2 cu următoarele noțiuni: hărțuire sexuală - orice formă de comportament verbal, nonverbal sau fizic de conotație sexuală, care are scop sau efect lezarea demnității unei persoane, în special atunci când se creează un mediu intimidant, ostil, degradant, umilitor sau ofensator”.</p> <p>accesibilizare – măsuri și lucrări de adaptare a mediului fizic, transporturilor, precum și a mediului informațional și comunicațional, incluzând tehnologiile și sistemele informaționale și comunicațiile, conform necesităților persoanelor cu dizabilități, ca obligație pentru realizarea</p>	<p>Nu se acceptă Propunerea de a include un șir de definiții nu poate fi acceptată din mai multe considerente. În conformitate cu prevederile Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, actul normativ reprezintă actul juridic adoptat, aprobat sau emis de o autoritate publică, care are caracter public, obligatoriu, general și impersonal și care stabilește, modifică ori abrogă norme juridice care reglementează nașterea, modificarea sau</p>

		<p>exercitări efective a drepturilor persoanelor cu dizabilități;</p> <p>discriminare intersecțională - suprapunerea simultană a unor elemente identitare rezultând din diferitele criterii protejate ce determină tratamentul diferit al victimei.</p> <p>discriminare structurală – situația în care un întreg set de reguli și de practici dezavantajează anumite grupuri vulnerabile în timp ce favorizează în același timp grupul dominant.</p> <p>cerințe ocupaționale determinante - diferența de tratament bazată pe caracteristici legate de un criteriu protejat nu constituie discriminare, atunci când, datorită naturii activităților ocupaționale determinante sau a contextului în care se manifestă, o asemenea caracteristică constituie un caz special dacă obiectivul este legitim iar cerința este proporțională.</p> <p>remunerare se înțelege atât salariul obișnuit, care poate fi de bază sau minim, cât și orice alte avantaje, plătit direct sau indirect în bani sau în natură, de către angajator angajatului, pentru munca prestată de acesta din urmă.</p> <p>munca egală reprezintă munca executată în cadrul acelorași funcții, conform acelorași calificări, grad de pregătire profesională și competență a salariatului, precum și a calității, complexității și gradului de răspundere pe care munca prestată o implică, în relația cu unul și același angajator.</p> <p>muncă de valoare egală reprezintă munca prestată în cadrul funcțiilor sau</p>	<p>stingerea raporturilor juridice și care sînt aplicabile unui număr nedeterminat de situații.</p> <p>Întru respectarea principiului unității terminologice, în limbajul normativ aceleași noțiuni se exprimă numai prin același termeni, iar dacă o noțiune sau un termen nu este consacrat sau poate avea înțelesuri diferite, semnificația acestuia în context se stabilește în cadrul dispozițiilor generale ale actului normativ ce îl instituie și devine obligatoriu pentru actele normative din aceeași materie. Însă, se va ține cont că, actul normativ nu este un dicționar juridic sau un manual și noțiunile nu ar trebui să fie definite doar pentru a explica care este sensul acestora. Definiția ca o parte a actului normativ care, după natura sa, are scopul de a reglementa drepturi și obligațiile subiecților de drept și modul de exercitare a acestora poate fi inclusă într-un act normativ doar în cazurile și în limitele conforme cu scopul menționat. Reieșind din aceasta menționăm că includerea definițiilor în actul normativ trebuie să se facă doar în cazul și în limita necesară pentru reglementarea cercului subiecților, drepturilor și</p>
--	--	---	---

		<p>pozițiilor diferite, dar care este considerată de valoare egală în baza aceluiași calificări, grad de pregătire profesională și competență a salariatului, calității, complexității și gradului de răspundere pe care munca prestată o implică, în relația cu unul și același angajator.</p> <p>ordin de a discrimina – manifestare de voință prin care se ordonă, se încurajează, se stimulează o persoană sau un grup de persoane să discrimineze o altă persoană sau grup de persoane în baza unui criteriu protejat”.</p>	<p>obligățiilor acestora și a modului de exercitare a drepturilor și obligațiilor. Pentru atingerea acestui scop se impune imperios ca noțiunile să fie definite doar în cazul în care la momentul adoptării actului se constată că un termen este pasibil de a fi interpretat în mai multe sensuri și autorul actului normativ la etapa adoptării decide că nu trebuie să lase determinarea sensului exact al termenului în sarcina celor care vor interpreta și aplica actul normativ. Această regulă este aplicabilă și în cazul în care termenul este folosit în alt sens decât cel uzual.</p> <p>Respectarea acestei norme este necesară din mai multe motive dintre care menționăm două. În primul rând trebuie să avem în vedere că relațiile sociale sunt extraordinar de complexe și la momentul adoptării actului normativ este imposibil să se poată determina cu o precizie absolută toate circumstanțele raporturilor juridice reglementate. Din această cauză nici într-un sistem de drept nu s-a impus conceptul că normele ar trebui să reglementeze exhaustiv toate circumstanțele unui raport juridic. În al doilea rând trebuie să ținem cont de faptul că norma de drept trebuie să fie formulată</p>
--	--	---	---

astfel încât aceasta să fie aplicabilă nu doar relațiilor sociale existente la momentul adoptării actului normativ dar și relațiilor sociale viitoare. Definirea noțiunilor atrage în mod inevitabil rigiditatea actelor normative și face imposibilă aplicarea acestora pentru reglementarea raporturilor juridice noi. În consecință, în unele situații prin proiecte de modificare a actelor normative, autorii acestora recurg periodic la modificarea noțiunilor deja definite, precum și la completarea acestora cu unele noțiuni noi, în unele cazuri modificând aceeași noțiune de mai multe ori.

Adițional, precizăm că, directivele Uniunii Europene nu impun statelor obligația de a prelua sau de a utiliza terminologia stabilită în aceste directive, ci doar de a ține cont de cerințele reglementărilor care se conțin în astfel de instrumente, iar lista lungă de definiții în actele internaționale se datorează faptului că, în diferite țări noțiunile au sens diferit. Privitor la stabilirea unei noi definiții pentru noțiunea de „hărțuire sexuală” în temeiul art. 54 alin. (1) lit. d) al Legii

nr.100/2017 cu privire la actele normative, potrivit căruia, aceleași noțiuni se exprimă prin aceiași termeni, propunem renunțarea la definirea noțiunii date, or textul acesteia este destul de clar și previzibil care reiese din art. 173 Codul penal. Acest raționament intervine și în contextul în care caracterul hărțuirii sexuale este același indiferent dacă noțiunea dată este utilizată de Codul penal, o lege specială, sau Codul muncii la art. 1. Mai mult, existența unor definiții multiple pentru unul și același concept poate crea dificultăți în aplicare, or spre exemplu în cadrul Proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (asigurarea drepturilor victimelor în cazul infracțiunilor privind viața sexuală și violența în familie), Ministerul Justiției propune redefinirea infracțiunii de la art. 173 Cod penal. Potrivit proiectului de lege, prin infracțiunea de hărțuire sexuală se înțelege fapta de pretindere prin comportament fizic, verbal sau nonverbal unui act sexual sau a unei alte acțiuni cu caracter sexual dacă prin aceasta se creează o atmosferă neplăcută, ostilă, degradantă, umilitoare, discriminatorie sau insultătoare

				<p>pentru victimă, săvârșită prin profitarea de starea de dependență a victimei sau prin amenințare, cu condiția că fapta nu întrunește elementele violului sau ale acțiunilor violente cu caracter sexual neconsimțite. Propunerea înaintată în vederea includerii noțiunilor de muncă egală, muncă de aceeași valoare, plată egală nu ține de acest proiect de lege și sunt deja reflectate în Codul muncii.</p>
15.	La art.VI, pct.3 din proiect	Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității	La noțiunea de „instigare la discriminare” cuvintele „stipulate de prezenta lege” să fie substituite cu cuvintele „protejate, reale sau presupuse”.	<p>Se acceptă</p> <p>Articolul 2: la noțiunea „instigare la discriminare”, cuvintele „stipulate de prezenta lege” se substituie cu cuvintele „protejate, reale sau presupuse”;</p>
16.	La art.VI, pct.4 din proiect	Coaliția pentru incluziune și nediscriminare	Excluderea propunerii de modificare a lit. a) din articolul 4.	<p>Nu se acceptă, pentru că astfel de modificări în proiectul de lege nu se regăsesc.</p>
17.	La art.VI, pct.8 din proiect	Comisia juridică, numiri și imunități (preluat din aviz)	<p>Se propune efectuarea unei analize suplimentare a normei propuse pentru alin. (8¹) art.11 din Legea nr.121/2012 cu privire la asigurarea egalității, care prevede că, membrii Consiliului pentru egalitate nu pot fi persecutați sau trași la răspundere juridică pentru opiniile exprimate și pentru acțiunile pe care le îndeplinesc, în exercitarea atribuțiilor prevăzute de lege. Sintagma ”pentru acțiunile pe care le îndeplinesc” ar putea fi considerată una excesivă și există riscul aplicării abuzive în condițiile în care legea nu prevede exhaustiv acțiunile îndeplinite</p>	<p>Se acceptă parțial</p> <p>Articolul 11 se completează cu alineatul (8¹) cu următorul cuprins:</p> <p>„(8¹) Membrii Consiliului nu pot fi persecutați sau trași la răspundere juridică pentru opiniile exprimate și atribuțiile pe care le exercită, conform legii.”</p> <p>Prevederea în discuție se referă la imposibilitatea tragerii la răspundere juridică a membrilor Consiliului în cazul în care acțiunile pe care le desfășoară</p>

			de Consiliu în exercitarea atribuțiilor legale.	<p>sunt în corespundere cu legea. Prevederi similare se regăsesc și în alte acte normative, a se vedea cu titlu de exemplu art. 36 alin. (3) din <i>Legea nr. 52/2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul)</i>, art.19 alin. (4) din <i>Legea nr. 260/2017 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a Republicii Moldova</i>.</p> <p>Modificarea propusă la lege este în concordanță cu recomandările formulate de experții Consiliului Europei odată cu evaluarea prevederilor legilor cadru actuale și a proiectului de lege cu standardele internaționale prin emiterea Opiniei în noiembrie 2019.</p> <p>Mai mult în Avizul pe marginea proiectului de lege cu privire la prevenirea și combaterea discriminării din 2010 elaborat de ESCE/ODIHR se menționa la pct. 59 următoarele: „Odată desemnați, pentru a li se garanta în continuare independența mandatului, membrilor Consiliului trebuie să li se acorde un anume nivel de imunitate la îndeplinirea responsabilităților lor.”</p>
18.	La art.VI, pct.8 din proiect	Consiliul pentru prevenirea și eliminarea	La art.11, alin. (12) după cuvintele „pentru fiecare ședință” se completează cu cuvintele „și activitate de instruire”.	<p>Nu se acceptă</p> <p>Propunerea înaintată nu este argumentată sub aspectul fundamentării economico-</p>

		discriminării și asigurarea egalității		<p>financiare , în contextul în care aceasta presupune majorarea cheltuielilor de la bugetul de stat. Modificarea art. 11 alin. (12) trebuia însoțită de suma cheltuielilor financiare necesare implementării acestei prevederi. Dar și de justificări care să indice câte seminare educative în medie se fac pe an, la câte din ele participă membrii Consiliului, care este timpul mediu de participare etc.</p>
				<p>Se acceptă</p>
			<p>Art.11 de completat cu alin. (12¹) cu următorul cuprins: „(12¹) În activitatea sa, Președintele poate fi asistat de personal încadrat în propriul cabinet, conform prevederilor Legii nr. 80/2010 cu privire la statutul personalului din cabinetul persoanelor cu funcții de demnitate publică.”</p>	
19.	La art.VI, pct.8 din proiect	Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității	<p>Art. 12 alin. (1) din Legea nr. 121/2012 de completat cu lit.) b¹, cu următorul cuprins: „b¹) sesizează Curtea Constituțională;” .</p>	<p>Nu se acceptă Vezi argumentele de la pct. 3 din tabel.</p>
20.	La art.VI, pct.8 din proiect	Centrul de Resurse Juridice Moldova	<p>Art.12 alin. (1) se completează lit. b¹), după cum urmează: b¹) sesizează Curtea Constituțională în cazul identificării unor prevederi legislative discriminatorii;</p>	<p>Nu se acceptă Vezi argumentele de la pct. 3 din tabel.</p>

			<p>Litera k) va avea următorul cuprins:</p> <p>"k) constată contravențiile și aplică sancțiunea contravențională în conformitate cu prevederile Codului contravențional";</p>	<p>Se acceptă parțial</p> <p>Vezi argumentele de la pct. 9 din tabel.</p>
21.	La art.VI, pct.9 din proiect	<p>Coaliția pentru incluziune și nediscriminare</p>	<p>Completarea Art.12, alin. (1) cu lit.b¹), e), e¹), e²), e³), e⁴) după cum urmează:</p> <p>b¹) sesizează Curtea Constituțională în cazul identificării unor prevederi legislative discriminatorii;</p> <p>e) colectează informații despre dimensiunile, starea și tendințele fenomenului discriminării la nivel național, investighează și elaborează studii și rapoarte;</p> <p>e¹) pentru ași exercita funcțiile, inclusiv în afara examinării unui caz specific, membrii Consiliului beneficiază de dreptul de acces liber în încăperile și pe teritoriul autorităților administrației publice, agenților economici, cu excepția încăperilor de locuit ale persoanelor fizice, și, în baza unor cereri scrise, pot lua cunoștință de documentele necesare.</p> <p>e²) organele afacerilor interne sânt obligate să acorde ajutor Consiliului în exercitiul funcțiunii, asigurând-le acces la informația necesară exercitării funcțiilor puse în sarcina lor.</p> <p>e³) agenții economici, conducătorii lor, autoritățile administrației publice, factorii lor de decizie sunt obligați să prezinte Consiliului, la cererea acestuia, documentele necesare, explicații scrise și verbale, altă informație pentru exercitarea funcțiilor sale, să creeze condițiile necesare</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Vezi argumentele de la pct. 3 și 9 din tabel.</p> <p>Suplimentar menționăm că în partea ce vizează celelalte modificări propuse în extinderea atribuțiilor date Consiliului, acesta din urmă nu este un organ de control de stat. De asemenea, modificarea propusă nu este argumentată de autorul acesteia așa cum impune art. 33 alin. (1) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, și prin urmare nu poate fi acceptată.</p>

			<p>exercitări funcțiilor de către membrii Consiliului</p> <p>e4) datele obținute de către Consiliu, în exercitarea atribuțiilor, sunt secrete și nu pot fi divulgate.</p> <p>Lit.k) se expune în felul următor:</p> <p>k) constată și sancționează contravențiile cu elemente discriminatorii în conformitate cu prevederile Codului contravențional;</p>	<p>exercitări funcțiilor de către membrii Consiliului</p> <p>e4) datele obținute de către Consiliu, în exercitarea atribuțiilor, sunt secrete și nu pot fi divulgate.</p> <p>Lit.k) se expune în felul următor:</p> <p>k) constată și sancționează contravențiile cu elemente discriminatorii în conformitate cu prevederile Codului contravențional;</p>	
22.	La art.VI pct. 9 din proiect	Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității	<p>La art. 12 lit. j) de completat la final cu cuvintele „sau a modului de executare a prescripțiilor/recomandărilor formulate de Consiliu.”.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Efectuarea vizitelor de documentare va fi posibilă doar în cazul examinării unei plângeri de discriminare pendinte pe rolul Consiliului. Această limitare reiese din caracterul pe care le poartă aceste vizite, afectând într-o anumită măsură activitatea de întreprinzător. De această opinie este și Secretariatul Grupului de lucru pentru reglementarea activității de întreprinzător de pe lângă Guvern.</p>	
23.	La art.VI pct. 10 din proiect	<p><u>Amendament:</u> Deputatul Ana Calinici</p> <p>Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității</p>	<p>De substituit în varianta de proiect a art. 13 la alin.(2) din Legea nr. 121/2012 cuvântul „prezumția” cu cuvintele „stabilirea prezumției”. În același alineat de substituit cuvântul ”identificare” cu cuvântul ”identificarea”, pentru corectitudine gramaticală.</p>	<p>Se acceptă parțial</p> <p>Articolul 13 alineatul (2) va avea următorul cuprins:</p> <p>„(2) Plângerea trebuie să conțină o descriere a încălcării dreptului persoanei, momentul în care a avut loc această încălcare, faptele și eventualele dovezi care permit prezumția existenței unui fapt de discriminare, numele și adresa</p>	

				<p>persoanei care o depune, precum și datele care permit identificarea persoanei despre care se presupune că a comis fapta discriminatorie.”</p> <p>Cu referire la utilizarea cuvintelor „stabilirea prezumției” o considerăm incorectă. Menționăm că, prezumția ori există, ori nu și nu urmează a fi stabilită.</p>
24.	La art.VI pct. 13 din proiect	Consiliul pentru prevenirea eliminării discriminării și asigurarea egalității	<p>A completa art. 15 alin. (3)¹ în varianta de proiect după cuvintele „examinării plângerii” cu cuvintele „sau a monitorizării modului de executare a prescripțiilor /recomandărilor formulate de Consiliu” și după cuvintele „activități de documentare” cu cuvintele „și monitorizare”.</p> <p>Expunerea art. 15 alin. (3)² în varianta de proiect după cum urmează: „(3)² În cadrul examinării plângerii la cererea participanților la proces sau din oficiu, persoanele interesate pot depune opinii juridice, potrivit domeniului de competență, privind faptele care formează obiectul plângerii, în vederea apărării drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale persoanei.”</p> <p>La art. 15 alin.(4) de substituit cuvântul „recomandări” cu cuvintele „prescripții și/sau recomandări”.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Vezi argumentele de la pct. 21 din tabel.</p> <p>Cu referire la persoanele imputernicite să depună opinii juridice în cadrul procesului de examinare a unei plângeri în cadrul Consiliului, reiterăm poziția Centrului Național Anticorupție care în Raportul de expertiză anticorupție unde cu referire la expresia „persoanele interesate pot depune opinii juridice” în contextul proiectului posedă potențial coruptibil, dat fiind faptul că nu determină cu certitudine persoanele implicate cu dreptul de a depune opinii juridice privind faptele care formează obiectul plângerii, fapt care, la aplicare, va admite interpretări abuzive în acest sens.</p>

25.	La art.VI pct. 13 din proiect	Centrul de Resurse Juridice Moldova	La art.15, alineatul 3 ¹ va avea următorul cuprins: „(3 ¹) În procesul examinării plângerii sau a monitorizării modului de executare a prescripțiilor/recomandărilor formulate, Consiliul are dreptul să efectueze vizite de documentare și monitorizare a faptelor care formează obiectului plângerii. Împiedicarea activității de documentare se sancționează conform legislației.	Nu se acceptă Vezi argumentele de la pct. 21 din tabel.
26.	La art.VI pct. 15 din proiect	Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității	Art. 18 de completat cu alin.(4) cu următorul cuprins: „(4) La examinarea unei pricini în care se invocă o faptă de discriminare, instanța de judecată din oficiu introduce în proces Consiliul pentru a depune concluzii în conformitate cu art. 74 din Codul de procedură civilă.”.	Nu se acceptă Propunerea înaintată reprezintă de fapt o normă de procedură reglementată de Codul de procedură civilă nr. 225/2003. Potrivit art. 74 din CPC Instanța judecătorească poate, după caz, din oficiu să introducă în proces autoritatea publică competentă pentru a depune concluzii asupra cauzei în curs de examinare.
27.	La art.VI, pct. 17 din proiect.	Coaliția pentru incluziune și nediscriminare	A completa art.20 cu alin.(3) după cum urmează: (1) Depunerea plângerii la Consiliu și contestarea deciziei Consiliului în instanța de contencios administrativ suspendă termenul de prescripție prevăzut la alin(1).	Nu se acceptă Cadrul normativ național nu admite întreruperea sau suspendarea termenului de prescripție de orice fel, indiferent de procedură, civilă, penală, contravențională sau administrativă. Depunerea unei cereri de intentare a reparării prejudiciului material și moral se încadrează în termenul de prescripție general de 3 ani potrivit art. 391 și 2038 din Codul civil.

				<p><i>Dacă legea nu prevede astfel, acțiunea în reparare a prejudiciului se prescrie în termen de 3 ani începând cu momentul în care persoana vătămată a cunoscut sau trebuia să cunoască existența prejudiciului și persoana obligată să-l repare.</i></p> <p>Se acceptă Articolul 20 se completează cu alineatul (2) cu următorul cuprins: „(2) În cazul unei discriminări continue sau prelungite termenul de prescripție începe să curgă de la data săvârșirii ultimei acțiuni sau inacțiuni.”.</p>
28.	Art.VI pct. 17 din proiect	Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității	La alin.(2) art. 20 din Legea nr. 121/2012 în varianta de proiect, de introdus după cuvântul „data” cuvântul „săvârșirii”.	
LEGEA nr.298/2012 CU PRIVIRE LA ACTIVITATEA CONSILIULUI PENTRU PREVENIREA ȘI ELIMINAREA DISCRIMINĂRII ȘI ASIGURAREA EGALITĂȚII				
29.	La art. VII din proiect	Direcția generală juridică	<p>La pct.3 în anexă, ce modifică pct.26), nu este clar unde se va regăsi completarea propusă cu cuvintele ”după caz”.</p> <p>La pct.58, se propune excluderea din denumirea Codul administrativ a sintagmei ”al Republicii Moldova”, astfel fiind în conformitate cu Metodologia de tehnică legislativă aplicată la redactarea proiectelor de acte normative.</p>	<p>Se acceptă la punctul 26, după cuvântul „analizează” se completează cu cuvintele „după caz”, iar după cuvântul „prezintă” se completează cu cuvintele „, după caz,”.</p> <p>Se acceptă Pct. 58 va avea următorul cuprins: „58. În procesul de examinare a plângerii părțile au dreptul să fie reprezentate în condițiile art. 46</p>

				din Codul administrativ nr. 116/2018.”
30.	La art. VII, pct.3, subpunctul 4) din proiect	Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității	La punctul 7 din Regulamentul de activitate al Consiliului, la lit. d ¹) din proiect de completat la final cu textul „sau unui membru al Consiliului”. De completat punctul 7 din Regulamentul de activitate al Consiliului cu lit.d3) cu următorul cuprins: „d3) dispune, prin rezoluție, documentarea modului de executare a prescripțiilor/recomandărilor.”	Nu se acceptă Atribuțiile Președintelui Consiliului sunt expres stabilite de lege. Președintele Consiliului comparativ cu membrii acestuia are statut juridic diferit acordat în virtutea atribuțiilor pe care le îndeplinește. Atribuțiile Membrilor Consiliului sunt prevăzute de lege și stabilite în corespundere cu statutul lor ce nu implică un program prestabilit cu prezență permanentă, dar periodică, fiind remunerați per ședință. Suplimentar a se vedea argumentele de la pct. 21 din tabel.
31.	La art. VII, pct. 3, subpunctul 6) din proiect	Amendamentul: Deputatul Ana Calinici Consiliul pentru prevenirea și eliminarea	La propunerea de modificare a pct. 10 din Regulament, expunerea primei propoziții în următoarea redacție: „Audierile Consiliului sunt publice și pot fi desfășurate de cel puțin doi membri al Consiliului.”. La propunerea de modificare a pct. 10 din Regulament, expunerea primei propoziții în următoarea redacție: „Audierile Consiliului sunt publice și pot fi	Se acceptă. Se expune în următoarea redacție: ”Audierile Consiliului sunt publice și pot fi desfășurate de cel puțin trei membri a Consiliului” <u>Opinia Ministerului Justiției.</u> Având în vedere că potrivit pct. 64 din Regulamentul Consiliului, deciziile Consiliului se iau cu votul a cel puțin 3 membri ai Consiliului, prin urmare

		discriminării și asigurarea egalității	desfășurate de cel puțin un membru al Consiliului.”.	considerăm că audierea desfășurată doar de un membru al Consiliului nu ar asigura examinarea sub toate aspectele și în mod nemijlocit a plângerii de către ceilalți membri. Dacă se acceptă versiunea propusă de Consiliu, ar reieși că decizia va fi luată bazându-se doar pe audierile efectuate de un singur membru. Menționăm că, unul din principiile examinării unei cauze privind faptele de discriminare de către Consiliu este transparența procedurii. Mai mult, Consiliul este un organ colegial, respectiv atât activitățile premergătoare cât și finale nu pot fi limitate la decizii unipersonale.
32.	La art. VII, pct.3 din proiect, subpunctul 6), care se referă la anexă	Coaliția pentru incluziune și nediscriminare	Punctul 10 se va completa adițional cu cuvintele: „la solicitarea părților sau din inițiativa Consiliului, audierile pot fi desfășurate și prin mijloace de comunicare la distanță care să întrunească condițiile tehnice necesare pentru identificarea participanților. Audierile pot fi înregistrate audio și/sau video de Consiliu.”	Precizare Modificarea propusă se regăsește deja în proiectul de lege.
33.	La art. VII, pct. 3, subpunctul 13) din proiect	Consiliul pentru prevenirea eliminarea discriminării și asigurarea egalității	La pct. 19 din Regulament de exclus cuvintele „note de autosesizare”, dar nu de substituit cu cuvântul „emite”.	Se acceptă
34.	La art. VII, pct. 3, subpunctul 15) din proiect	Amendament: Deputatul Ana Calinici	La propunerea de modificare a pct. 21 din Regulament, litera a) de exclus sintagma	Se acceptă Potrivit art. 8 alin. (1) din Constituție, Republica Moldova se obligă să respecte Carta

		Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității	„potrivit tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte”.	<p>Organizației Națiunilor Unite și <i>tratatele la care este parte</i>, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.</p> <p>Statul își asumă obligația de a asigura standardele legislative în corespundere cu tratatele la care aceasta urmează să devină parte. Nu în ultimul rând și art. 4 alin. (1) din Constituție statuează același principiu potrivit căruia „Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.”</p> <p>De asemenea, potrivit art. 4 alin. (2) din Constituție dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.</p> <p>Se acceptă</p> <p>Se expune în următoarea redacție: ”b) adoptă avize consultative cu privire la conformitatea proiectelor de acte normative cu <i>legislația națională și standardele</i> din</p>
			La lit. b) pct. 21 de substituit cuvântul „legislația” cu cuvântul „standardele” și la final de substituit punctul cu virgula cu punct, deoarece se finisează pct. 21.	

				domeniul prevenirii și combaterii discriminării;
35.	La art. VII, pct.3 din proiect, subpunctul 15), care se referă la anexă	Coaliția pentru incluziune și nediscriminare	La pct.21 de modificat după cum urmează: lit. a) excluderea sintagmei „potrivit tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte”, de completat cu lit.b') cu următorul cuprins: b') sesizează Curtea Constituțională în cazul identificării unor prevederi legislative discriminatorii;	Se acceptă Nu se acceptă Vezi argumentele de la pct. 3 din tabel.
36.	La art. VII, pct.3 din proiect, subpunctul 18) din proiect	Consiliul pentru prevenirea eliminarea discriminării și asigurarea egalității	De completat cu un nou subpunct care să prevadă că, la punctul 26 din Regulament după cuvântul „analizează” se completează cu cuvintele „după caz”, iar la final se completează cu cuvintele „după caz”.	Precizare Modificarea propusă se regăsește în textul proiectului de lege.
37.	La art. VII, pct.3, subpunctul 20) din proiect	Consiliul pentru prevenirea eliminarea discriminării și asigurarea egalității	De exclus propunerea de modificare a pct. 31 din Regulament, privind abrogarea literei e) și de a lăsa textul în varianta existentă la moment.	Nu se acceptă Abrogarea lit. e) pct. 31 intervine în contextul aceasta dublează prevederea de la pct. 25 lit. b) din aceeași lege, unde ambele prevăd posibilitatea de care dispune Consiliul de a informa mass-media despre cazurile de discriminare pe care le examinează.
38.	La art. VII, pct.3 din proiect, subpunctul 23), care se referă la anexă	Coaliția pentru incluziune și nediscriminare	la pct.32, lit. d) se modifică după cum urmează: d) constată și sancționează contravențiile în conformitate cu prevederile Codului contravențional;	Se acceptă parțial litera d), va avea următorul cuprins: „d) constată și, după caz, examinează contravenții în conformitate cu prevederile Codului contravențional;” Examinarea contravențiilor presupune aplicarea de sancțiuni. Codul contravențional este uniform în terminologia

				<p>utilizată, astfel că procesul de constatare a unei contravenții presupune identificarea de către agentul constator a elementelor constitutive ale contravenției și transmiterea procesului-verbal instanței de judecată pentru examinare și, după caz, aplicarea de sancțiuni corespunzătoare.</p> <p>Suplimentar a se vedea argumentele de la pct. 4 din tabel.</p>
39.	La art. VII, pct.3 din proiect, subpunctul 23), care se referă la anexă	Centrul de Resurse Juridice Moldova	Litera lit. d) al art.32 va avea următorul cuprins: "d) constată contravenții, examinează cauze contravenționale și aplică sancțiuni în conformitate cu prevederile Codului contravențional,"	<p>Se acceptă parțial</p> <p>Vezi argumentele de la pct. 27 din tabel.</p>
40.	La art. VII, pct.3 din proiect, care se referă la anexă	Coaliția pentru incluziune și nediscriminare	Se propune introducerea unui nou subpunct care să prevadă abrogarea pct.33 din Regulamentul de activitate al Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, aprobat prin Legea nr.298/2012 "33. În calitate de agent constator, Consiliul remite instanței de judecată spre examinare în fond procesul-verbal cu privire la contravenție și materialele cauzei."	<p>Nu se acceptă</p> <p>Procese-verbale emise la constatarea contravenției doar la art. 71² din Codul contravențional nu se vor transmite în instanță, pentru că sancțiunile vor fi aplicate de către Consiliu, în cazul celorlalte contravenții acest lucru nu este valabil.</p>
41.	La art. VII, pct.3 din proiect, care se referă la anexă	Centrul de Resurse Juridice Moldova	Se propune introducerea unui nou subpunct care să prevadă abrogarea pct.33 din Regulamentul de activitate al Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, aprobat prin Legea nr.298/2012	<p>Nu se acceptă</p> <p>Vezi argumentele de la pct. 40 din tabel.</p>

42.	La art. VII, pct.3 din proiect, subpunctul 30), care se referă la anexă	Consiliul pentru prevenirea eliminării discriminării și asigurarea egalității	Completarea la final a pct. 46 ¹ în redacția proiectului de modificare cu textul „iar termenul de examinare a acestuia urmează a fi calculat de la data înregistrării ultimei plângeri conexe.”.	<p>Nu se acceptă Calcularea termenului de examinare a unei plângeri depuse în fața Consiliului chiar dacă aceasta a fost conexată cu o altă plângere continuă să curgă din momentul în care plângerea a fost înregistrată la Consiliu. Cu alte cuvinte termenele de examinare a plângerilor conexe continuă să curgă pentru fiecare în parte. Nu este echitabil pentru partea care a depus plângerea inițial să fie ținută de termenul care abia începe să curgă pentru o plângere conexată ulterior. De asemenea acceptarea acestei propuneri va determina încălcarea de către Consiliu a termenului rezonabil de examinare a plângerilor victimei discriminării.</p>
43.	La art. VII, pct.3 din proiect, care se referă la anexă	Coaliția pentru incluziune și nediscriminare	Se propune introducerea unui nou subpunct care să prevadă completarea cu pct. 49 ¹ cu următorul conținut: 49 ¹ „În caz de înregistrare la Consiliu a mai multor plângeri ce au același obiect, acestea pot fi conexe într-un singur dosar, iar termenul de examinare a acestuia urmează a fi calculat de la data conexării.”	<p>Nu se acceptă Vezi argumentele de la pct. 42 din tabel.</p>
44.	La art. VII, pct.3 din proiect, subpunctul 40), care se referă la anexă	Coaliția pentru incluziune și nediscriminare	Expunerea pct. 58 din Regulament în următoarea redacție: 58. „În procesul de examinare a plângerii părțile au dreptul de a fi asistate de un avocat, avocat stagiar, precum și de un reprezentant.”	<p>Se acceptă parțial Pct. 58 a fost modificat și va avea următorul cuprins: „58. În procesul de examinare a plângerii părțile au dreptul să fie reprezentate în condițiile art. 46</p>

				<p>din Codul administrativ nr. 116/2018.”</p> <p>Această modificare este dictată de faptul că reglementările art. 46 din Codul administrativ deja stabilesc modalitatea de reprezentare a participanților în procedura administrativă, iar pentru respectarea caracterului uniform al legislației, Ministerul Justiției propune păstrarea aceluiași formule.</p>
45.	La art. VII, pct.3 din proiect, subpunctul 42), care se referă la anexă	<p><u>Amendament:</u> Deputatul Ana Calinici</p> <p>Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității</p>	<p>Punctul 61 din Regulament după cuvântul ”prenumele” de completat cu cuvintele „patronimicul, după caz”.</p> <p>La punctul 61 din Regulament de exclus cuvintele „și recomandările” după cuvântul „prescripțiile”.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Nu se acceptă <u>Opinia Ministerului Justiției:</u> Modificarea propusă nu este argumentată de autorul acesteia așa cum impune art. 33 alin. (1) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, și prin urmare nu poate fi acceptată.</p>
46.	La art. VII, pct.3 din proiect, care se referă la anexă	Coaliția pentru și incluziune nediscriminare	<p>Se propune introducerea unui nou subpunct care să prevadă modificarea pct. 65 după cum urmează: 65. Decizia este un act oficial și produce efecte juridice de la data comunicării ei. Decizia Consiliului poate fi contestată de persoana care se consideră vătămată în drepturi nemijlocit în instanța de contencios administrativ, fără respectarea procedurii prealabile. Decizia rămasă definitivă este un act oficial, executoriu pentru subiecții vizati.”</p>	<p>Nu se acceptă Modificarea pct. 65 din Regulament a avut loc recent odată cu adoptarea de către Parlament a Legii nr. 155/2022 pentru modificarea unor acte normative. Astfel, în redacția nouă pct. 65 are următorul cuprins: „65. Decizia Consiliului este un act oficial și produce efecte juridice de la data comunicării ei părților. Decizia poate fi</p>

				contestată direct în instanța de judecată de persoana care se consideră vătămată în drepturi, în modul și în termenul prevăzut de Codul administrativ, fără respectarea procedurii prealabile.”
LEGEA nr. 317 din 13 decembrie 1994 CU PRIVIRE LA CURTEA CONSTITUȚIONALĂ (proiectul Guvernului nu prevede modificări pentru legea în cauză)				
47.	La art.25	Centrul de Resurse Juridice din Moldova	Proiectul de lege ar urma să se completeze cu art. IX cu următorul cuprins: Art. IX. – Legea nr. 317 din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională, Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1995, nr.8/86, cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: ”Art. 25 se completează cu lit. i ²), cu următorul cuprins: i 2) Consiliul pentru egalitate;	Nu se acceptă Vezi argumentele de la pct. 3 din tabel.
48.	La art.25, lit. k)	Coaliția pentru incluziune și nediscriminare	Completarea art.25 cu lit. k) după cum urmează: k) Consiliul pentru egalitate	Nu se acceptă Vezi argumentele de la pct. 3 din tabel.
49.	La art.25	Consiliul pentru prevenirea eliminării discriminării și asigurarea egalității	Art. 25 din Legea 317/1994 cu privire la Curtea Constituțională, art. 38 alin. (1) din Codul jurisdicției constituționale nr. 502/1995 se completează cu lit. k) cu următorul cuprins: „k) Consiliul pentru egalitate.”.	Nu se acceptă Vezi argumentele de la pct. 3 din tabel.
CODUL JURISDICȚIEI CONSTITUȚIONALE, nr. 502 din 16 iunie 1995 (proiectul Guvernului nu prevede modificări pentru legea în cauză)				
50.	La art. 38	Centrul de Resurse Juridice din Moldova	Art. 38 se completează cu lit. i 2), după cum urmează: i 2) Consiliul pentru egalitate	Nu se acceptă Vezi argumentele de la pct. 3 din tabel.
51.	La art.38, alin. (1)	Consiliul pentru prevenirea eliminării	Se completează cu lit. k) cu următorul cuprins: „k) Consiliul pentru egalitate”.	Nu se acceptă Vezi argumentele de la pct. 3 din tabel.

	discriminării și asigurarea egalității		
LEGEA nr. 273/1994 privind ACTELE DE IDENTITATE DIN SISTEMUL NAȚIONAL DE PAȘAPOARTE (proiectul Guvernului nu prevede modificări pentru legea în cauză)			
52.	La art. 3 ¹ alin. (2)	Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității	De completat cu litera i ²) cu următorul cuprins: „i ²) președintelui Consiliului pentru egalitate”.
			Nu se acceptă Modificarea propusă nu este argumentată de autorul acesteia așa cum impune art. 33 alin. (1) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, iar argumentul cum că statutul președintelui Consiliului pentru egalitate trebuie echivalat cu cel al altor demnitari de rang înalt nu poate fi considerat ca fiind suficient.
LEGEA SINDICATELOR, nr.1129 din 07.07.2000 (proiectul Guvernului nu prevede modificări pentru legea în cauză)			
53.	La art.17, alin.(3), lit. d)	Amendament: Deputatul Angela Munteanu-Pojoga	După cuvintele „protecția muncii,” se introduc cuvintele „discriminare și hărțuire sexuală la locul de muncă,”.
			Se acceptă
CODUL MUNCII AL RM, nr.154 din 28.03.2003 (proiectul Guvernului nu prevede modificări pentru legea în cauză)			
54.	La Articolul 5, litera b)	Amendament: Deputatul Angela Munteanu-Pojoga	va avea următorul cuprins: „b) interzicerea muncii forțate (obligatorii), a discriminării și a hărțuirii sexuale în raporturile de muncă;”.
			Se acceptă
55.	Articolul 31, alineatul (2)	Amendament: Deputatul Angela Munteanu-Pojoga	Se completează cu litera i ¹) cu următorul cuprins: „i ¹) interzicerea hărțuirii sexuale la locul de muncă și întreprinderea măsurilor de prevenire și combatere a acesteia;”
			Se acceptă
56.	La articolul 199 alineatul (1), litera b)	Amendament: Deputatul Angela Munteanu-Pojoga	După cuvintele „principiului nediscriminării” se completează cu cuvintele „prevenirii și”, iar la final se completează cu textul: „Mecanismul de prevenire și de informare a angajaților
			Se acceptă

			privind procedura de depunere a unei plângeri referitoare la acte de discriminare și hărțuire, inclusiv, sexuală la locul de muncă”.	
57.	La articolul 386, alineatul (4 ¹)	<u>Amendament:</u> Deputatul Angela Munteanu-Pojoga	După cuvintele „a cazurilor de” se completează cu cuvintele „hărțuire sexuală în raporturile de muncă și”.	Se acceptă

Grigore NOVAC,
Președintele Comisiei

